

13. 12. 2018

nr RPW.

36177/2018 P

(podpis)

03980200121099
RPW/36177/2018 P
2018-12-13

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 12 grudnia 2018 r.

DKO-WEK.054.32.2018.MR

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na oświadczenie senatorskie nr BPS/043-67-1938/18

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na oświadczenie Pana Krystiana Probiezja, Senatora RP, złożone podczas 67. posiedzenia Senatu RP 23 listopada 2018 r. w sprawie problemu nadmiernego obciążania uczniów szkół podstawowych zadaniami domowymi w weekendy.

Szanowny Panie Senatorze,

każdy nauczyciel na początku roku szkolnego ma obowiązek poinformować uczniów oraz ich rodziców m.in. o wymaganiach edukacyjnych oraz sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia¹.

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego² i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę³. Ocenianie zadań domowych przez

¹ Zgodnie z art. 44b ust. 8 *ustawy o systemie oświaty*.

² Określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977, z późn. zm.).

³ Zgodnie z art. 44b ust. 3 *ustawy o systemie oświaty*.

nauczyciela może być jedną z form sprawdzania przez niego osiągnięć edukacyjnych ucznia⁴.

Za zgodność sposobu oceniania i określania wymagań edukacyjnych z obowiązującymi przepisami⁵ oraz uwzględniającym te przepisy statutem szkoły, odpowiada, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, dyrektor szkoły.

Wszystkie zasady dotyczące oceniania pracy ucznia, w tym również określanie zakresu materiału, na podstawie którego można ocenić jego osiągnięcia edukacyjne, powinny być jasno określone przez nauczyciela i przestrzegane zarówno przez tego nauczyciela, jak i przez uczniów.

O tym, czy i jakie prace domowe zadawać swoim uczniom (w znaczeniu ilościowym i jakościowym) decyduje nauczyciel organizując proces dydaktyczno-wychowawczy. Celem zadawanych uczniom prac domowych jest wspomaganie pracy dydaktycznej nauczyciela, ponieważ są one cennym sposobem utrwalenia lub sprawdzenia wiadomości zdobytych podczas zajęć lekcyjnych, pod warunkiem, że uczeń opanował treści nauczania w wyniku przeprowadzonych w szkole zajęć i jest w stanie samodzielnie zadania domowe wykonać. Spełnienie tego warunku nakłada na nauczyciela obowiązek zadawania takich prac domowych, do których, w wyniku realizacji zajęć lekcyjnych, uczeń został przygotowany. Samodzielne wykonanie pracy domowej powinno być dla ucznia źródłem satysfakcji i motywacji do nauki. Podejmując decyzję dotyczącą liczby oraz jakości zadawanych prac domowych nauczyciel powinien brać również pod uwagę obciążenie uczniów wynikające np. z realizacji innych przedmiotów. Im młodszy wiek dziecka, tym więcej czasu po powrocie ze szkoły powinno ono odpoczywać i bawić się. Natomiast im starszy uczeń i wyższy etap edukacyjny, tym cenniejsza jest jego praca samodzielna.

Jednym z podstawowych obowiązków nauczyciela jest dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia⁶. Zadaniem szkoły jest rozpoznanie i zaspokojenie tych potrzeb oraz zdiagnozowanie jego indywidualnych możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie ucznia w szkole⁷. Stosownie do ww. warunków, nauczyciel

---

⁴ Zgodnie z art. 44b ust. 1 pkt 1 *ustawy o systemie oświaty*.

⁵ Rozdział 3a „Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach publicznych” *ustawy o systemie oświaty* oraz *rozporządzenie o ocenianiu*.

⁶ Art. 44c *ustawy o systemie oświaty*.

⁷ § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach* (Dz.U. poz. 532, z późn. zm.).

jest zobowiązany do indywidualizacji procesu edukacyjnego (w tym prac domowych, jako integralnej części tego procesu). W praktyce szkolnej oznacza to, że nauczyciel zadając pracę domową, powinien uwzględnić obciążenie uczniów wynikające z realizacji programów nauczania innych przedmiotów, jak również powinien ocenić czy rodzaj zadań i poziom ich trudności będzie dostosowany do umiejętności i zainteresowań uczniów, czy ich wykonanie w domu nie będzie zbyt czasochłonne oraz czy uczniowie mają właściwe warunki do ich wykonania (dostęp do źródeł informacji, technologii cyfrowych). Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się również dobrem uczniów i troską o ich zdrowie⁸.

Ewentualne sprawy sporne dotyczące oceniania wewnątrzszkolnego powinny być zgłaszane do wychowawcy klasy lub do dyrektora szkoły, który sprawuje w szkole nadzór pedagogiczny. Nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w szkole sprawuje dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele zajmujący stanowiska kierownicze⁹. W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego dyrektor szkoły kontroluje przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły¹⁰, a także monitoruje pracę szkoły.¹¹ Zatem w zakresie kompetencji dyrektora szkoły i innych nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze pozostaje obserwowanie, analizowanie i ocena sposobu realizacji procesu edukacyjnego, w tym dostosowanie przez zatrudnionych w szkole nauczycieli wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów tej szkoły.

Szczegółowe regulacje dotyczące m.in. zakresu zadań nauczycieli (także sposobu i formy wykonywania zadań dostosowanych do wieku i potrzeb uczniów), warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego, praw i obowiązków uczniów, zgodnie z przepisami ustawy – *Prawo oświatowe*, określa statut danej szkoły¹². Stanowiąc o dopuszczalnym obciążaniu uczniów pracami domowymi, powinien on uwzględnić zarówno:

- 1) prawa ucznia (*prawo do wypoczynku i czasu wolnego, do uczestnictwa w zabawach i zajęciach rekreacyjnych, stosownych do wieku dziecka,*

---

⁸ Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).

⁹ Art. 60 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*.

¹⁰ Zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. *w sprawie nadzoru pedagogicznego* (Dz. U. poz. 1658).

¹¹ Zgodnie z § 24 ust. 1 pkt 4 *rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego*.

¹² Zgodnie z art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*.

oraz do nieskrępowanego uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym)¹³,

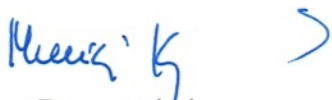
- 2) prawa nauczyciela (prawo do swobody stosowania takich metod nauczania i wychowania, jakie uważa za najwłaściwsze spośród uznanych przez współczesne nauki pedagogiczne, oraz do wyboru spośród zatwierdzonych do użytku szkolnego podręczników i innych pomocy naukowych)¹⁴,

jak też regulować kwestie prac domowych w zależności od etapu edukacyjnego i wieku ucznia.

Rozwiązań organizacyjnych w tej sprawie należy zatem zawsze poszukiwać na poziomie szkoły i regulować te kwestie w przepisach wewnętrznych. **Pozwoli to dostosować rozwiązania do wieku uczniów i etapu edukacyjnego, zróżnicowanych oczekiwań uczniów i rodziców wobec szkół oraz różnego poziomu aktywności uczniów i ich gotowości do realizacji zadań dodatkowych.**

Podmiotem ważnym w tej sprawie są rady rodziców działające w szkołach i placówkach, zgodnie z przepisami ustawy *Prawo oświatowe*¹⁵. Funkcjonują one w ramach struktury organizacyjnej szkoły i w zakresie przyznanych ustawą kompetencji. Rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania szkoły lub placówki¹⁶.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Maciej Kopec
Podsekretarz Stanu

¹³ Art. 31 *Konwencji o prawach dziecka* z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526).

¹⁴ Art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta nauczyciela* (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1189, z późn. zm.).

¹⁵ Art. 83 i 84 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*.

¹⁶ Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*.